اخبار کوتاه

نمایشگاه ایران اکسپو با حضور ۳ هزار تاجر خارجی برگزار می‌شود

معاون اتاق ایران از برگزاری نمایشگاه ایران اکسپو (نمایشگاه توانمندی‌های صادرات جمهوری اسلامی ایران) با حضور ۳ هزار تاجر و بازرگان خارجی در اردیبهشت ماه ۱۴۰۳ خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، علی چقبوند، معاون کمیسیون‌ها، مجمع و شوراهای اتاق ایران در نشست معاونت بین‌الملل اتاق ایران و نمایندگان اتاق‌های مشترک اظهار کرد: اولین بار نمایشگاه ایران اکسپو (نمایشگاه توانمندی‌های صادرات جمهوری اسلامی ایران) از سال ۱۳۹۲ در ایران برگزار شد؛ امسال هم قرار است این نمایشگاه در اردیبهشت‌ماه با بیش‌بینی حضور سه هزار تاجر و بازرگان خارجی از کشورهای مختلف دنیا برگزار شود. وی افزود: این نمایشگاه در حوزه صادرات در هفت گروه کالایی، صنایع غذایی، کشاورزی و شیلات؛ صنعت فرش دستباف، صنایع دستی و گردشگری، دارو، تجهیزات پزشکی و محصولات شیمیایی؛ صنعت ساختمان و خدمات فنی و مهندسی و گروه بتونیمی، برگزار خواهد شد. چقبوند اضافه کرد: برگزاری نمایشگاه ایران اکسپو چند هدف شامل فرایش مبادلات تجاری، رونق تولید و اشتغال شرکت‌های ایرانی، سوق دادن فضای اکسپو کاربرد خصوصی به عرصه بین‌الملل و ایجاد گفتمان جدید اقتصادی تجاری و صنعتی با کشورهای مختلف دنیا و غیره دارد.

مجیدرضا حریری، رئیس اتاق مشترک ایران و چین نیز در این نشست بیان کرد: باید اول نیازها مشخص شود. وظیفه اتاق مشترک بازرگانی ساختن مسیر ارتباط بین دو کشور است. اما ما چه فهم مشترکی از اتاق‌ها داریم که می‌خواهیم این مشکلات را حل کنیم؟ برای همین باید اول سیستم راهبردی ما مشخص شود.

همچنین روشن‌علی یکتا، دبیر رئیس اتاق مشترک ایران و روسیه گفت: اتاق‌های مشترک شخصیت مستقلی دارند و زیرمجموعه هیچ جا نیستند و می‌توانند راهنمایی برای اتاق ایران باشند. ما کارمند اتاق ایران نیستیم. برای رسیدن به هدف‌های عنوان شده باید ستاد هماهنگی تشکیل شود که در آن اتاق مشترک باید تعیین کننده است. اتاق مشترک خبرگان تجارت با کشور هدف هستند و باید به این جایگاه اهمیت داده شود.

زمان ثبت معاملات طلا در سامانه جامع تجارت نزدیک است

در آستانه پایان زمان به تعویق افتادن اجرای ثبت معاملات طلا در سامانه جامع تجارت (دارسه ماهه)، رئیس اتحادیه طلا و جواهر تهران معتقد است که هنوز زمان مناسبی برای اجرای این طرح (قانون) نیست و اجرای این طرح همچنان با ضعف مانده‌اند.

به گزارش پیام آشنا، بر اساس تبصره چهار ماده ۱۸ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، ثبت معاملات انواع طلا که از آبشده شمش، مسکوکات و مصنوعات در سامانه جامع تجارت ارائه می‌شود گرفته شد؛ این موضوع در حالی که از سال گذشته مطرح بود اما از نیمه دوم سال جاری جدی‌تر و از اواخر آذر ماه به صورت رسمی اعلام شد؛ همچنین تاکید شد که از ابتدای دی ماه، تخلف از ضوابط مذکور، موجب محکومیت به ضبط کالا و پرداخت جریمه برابر ارزش کالا خواهد شد.

گفتنی است که قانون ثبت مشخصات و اطلاعات خریدار و فروشنده در سامانه جامع تجارت (ذیل تبصره ۴ ماده ۱۸ قانون مبارزه با قاچاق ارز) از سال گذشته لازم الاجرا شد اما به دلایل مختلف که نیازمند آموزش‌های لازم بود، تا دوم آبان ماه امسال نیز به تعویق افتاد؛ بر این اساس بایستی واحدهای صنفی در سامانه جامع تجارت ثبتنام و اطلاعات معاملات خود در هر حوزه و تمام مشخصات خرید و فروش، خریدار، فروشنده و سرمایه اولیه فروشنده را ثبت می‌کردند.

این موضوع با گلایه‌مندی فعالان صنف طلا و جواهر کشور روبرو بود. انتقال چندان نسبت به این موضوع نداشتند و می‌گفتند که چرا بایستی سرمایه خود را در این سامانه ثبت و اطلاع‌رسانی کنیم؟ سامانه جامع تجارت صدور دارای ایرادات و نیازمند اصلاحاتی است که بایستی با رصد و برنامه‌ریزی‌های جدی صورت گیرد؛ ضمن اینکه تصمیم‌گیری‌ها باید به صورت با خود اصناف و تبادل نظر با آن‌ها دارد.

با توجه به مخالفت و واکنش فعالان صنف طلا و جواهر تهران و اینکه هنوز در شرایط اجرای سامانه جامع تجارت، هماهنگی‌های لازم انجام نشده و برخی از قوانین این سامانه با صنعت طلا و جواهر همخوانی ندارد، در نهایت در جلسه‌ای که ۱۰ دی ماه با مسئولان ذیربط برگزار شد مقرر شد که اجرای سامانه جامع تجارت و ثبت اطلاعات صنف طلا در سامانه مذکور سه ماه به تعویق بیفتد.

به گفته رئیس اتحادیه طلا و جواهر حتی این موضوع نیز مطرح شد که با توجه به اینکه تعداد سامانه‌ها تا حدودی شرایط را برای صنعت طلا و جواهر سخت و ایجاد مشکل می‌کند (هر اجرا مشکل ایجاد می‌کند و تضادهایی در قوانین وجود دارد)، مقرر شد که بررسی‌های لازم برای تجمیع دو سامانه (جامع تجارت و موبایل) و تبدیل به یک سامانه واحد انجام شود.

حال این به تعویق افتادن سه ماهه برای اجرای ثبت معاملات طلا در سامانه جامع تجارت به روزهای پایانی خود نزدیک می‌شود، اما هنوز فعالان این صنف معتقدند که اجرای این امر به نفع صنعت نخواهد بود و در صورت اجرایی شدن از این صنف و صنعت کنار گیری خواهد کرد. نادر بزرفشان، رئیس اتحادیه طلا و جواهر تهران - در گفتگو با ایسنا در آستانه اتمام این مهلت به تعویق افتادن اجرای ثبت معاملات طلا در سامانه جامع تجارت اظهار کرد: با توجه به اینکه فرصت سه ماهه روزهای پایانی خود را طی می‌کند، اما هنوز بس از جلسات و نامه‌نگاری‌هایی که با ارگان‌های ذیربط در جهت ابطال این طرح داشتایم، هنوز هم همان وضعیت است و همچنان معتقد هستیم که اجرای این طرح همخوانی با صنعت ندارد.

وی ضمن تاکید براینکه طی این سه ماه اتفاق خاصی نیفتاد، افزود: هنوز نگرانه و تغییری در شرایط رخ نداده است. گفت: در حال حاضر شرایط بازار به گونه‌ای است همکاران ما در بازار، نسبت به نسوه حساب مالی با دیگر همکارانی که مبادلات داشتند نسبت به ادامه فعالیت تمایل چندانی ندارند و حتی شایعاتی در این زمینه مطرح است در صورتی که نسبت به سامانه جامع تجارت و ضرورت ثبت معاملات در سامانه تغییر نکند و قرار باشد از ابتدای سال آینده برنامه‌های اجرایی آن انجام شود، دیگر فعالیت اقتصادی در این بازار نخواهند داشت. بزرفشان تصریح کرد: مسئولان و نمایندگان جدید مجلس (با توجه به اینکه انتخابات هم برگزار شده است) بایستی در رابطه با موضوع اجرای ثبت معاملات طلا در سامانه جامع تجارت واکنش نشان داده و ابطال آن را بررسی کنند.

وی تاکید کرد: رویکرد بایستی نسبت به اصناف که بازوان نظام اقتصادی کشور هستند تغییر کند و مورد حمایت قرار گیرند و بیشتر مورد نظرخواهی و مشورت قرار گیرند. در حقیقت باید بیش از تصمیم‌گیری‌ها و تصویب قوانین، با اصناف مربوطه مشورت کنند و شرایط چرخه تولید تا توزیع و مشکلات این چرخه را با دخالت دادن اتحادیه‌ها و اصناف را در نظر داشته باشند. تصمیمات عجولانه و عدم اقدام کارهای کارشناسی برای اصناف و صنایع در دسر را خواهد شد. تصمیم‌گیری‌های سریع و عجولانه، بدون در نظر گرفتن شرایط اصناف و بدون برنامه‌ریزی و فراهم کردن زیرساخت‌های لازم، شعاری است که بایستی جبران شود تا مجدد شاهد تجربیات تلخ گذشته نباشیم.

بزرگترین قرارداد نفتی تاریخ کشور به ارزش ۱۳ میلیارد دلار امضا شد

مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران، در مراسم امضای قراردادهای بالادستی توسعه ۶ میدان نفتی آزادگان، آذر ۲، سیوان، دلاوران و مسجد سلیمان گفت: این قرارداد به ارزش ۱۳ میلیارد دلار به امضا رسید؛ بر اساس این قرارداد ۳۰۰ هزار بشکه نفت به ظرفیت تولید این میادین افزوده خواهد شد که عایدی آن سالانه برابر با ۱۵ میلیارد دلار است.

به گزارش پیام آشنا، مراسم امضای قراردادهای بالادستی توسعه ۶ میدان نفتی آزادگان، آذر ۲، سیوان، سلمان، دلاوران و مسجد سلیمان به ارزش ۱۳ میلیارد دلار با حضور معاون اول رئیس جمهور، وزیر نفت و مدیرعامل شرکت ملی نفت دیروز برگزار شد.

محسن خجسته مهر مدیرعامل شرکت ملی نفت در این برنامه گفت: این دولت نشان داد که وعده‌های خود را عملیاتی می‌کند چنانچه در هفته گذشته نیز قرارداد فشار افزایی پارس جنوبی را به نتیجه رساندیم.

مدیرعامل شرکت ملی نفت: از ابتدای دولت برنامه ما این بود که اولویت را بر پروژه‌هایی بگذاریم که با رشد اقتصادی همراه باشد و در نتیجه آن مردم منتفع شوند. معاون وزیر ادامه داد: ما توانستیم در این دولت افزایش تولید و فروش نفت، جمع‌آوری گازهای مشعل و تولید بار اول را به تحقق برسانیم.

وی افزود: در حال اجرای کمی پروژه‌های تعریف شده در برنامه هفتم هستیم و برنامه ریزی کردیم که با رشد اقتصادی هشت درصدی کشور را با پیشرفتی صنعت نفت به نتیجه برسانیم که این قرارداد و فشار افزایی پارس جنوبی از جمله آن هاست.

خجسته مهر گفت: ما بلندگو را از تریبون‌ها دهنده به سرمایه‌گذار تبدیل کردیم و توانستیم پای پتروشیمی‌ها را برای توسعه میادین باز کنیم و با انجام چنین فعالیت‌هایی می‌توانیم بگوییم صنعت نفت کشور ملی شده است.

وی گفت: میدان آزادگان حدود ۲۲ میلیارد بشکه نفت خام ذخیره دارد و یکی از میادین فوق عظیم دنیاست در گذشته شرکت‌هایی مانند توتال، شل و برزیلی مطالعات ما را دریافت کردند اما هیچ‌گاه وارد توسعه نشدند.

معاون وزیر ادامه داد: این قراردادها تولید نفت را ۴۰۰ هزار بشکه افزایش خواهد داد و نفت از این مناطق را به ۶۲۰ هزار بشکه در روز خواهد رساند.

وی گفت: ارزش افزوده این افزایش تولید برابر با ۱۵ میلیارد دلار در سال خواهد شد و تمام این طرح‌های توسعه‌ای تبدیل بلوک‌ها به عنوان سرمایه‌گذار خواهد بود.

معاون وزیر افزود: در این پروژه ۶۵۰ حلقه چاه جدید با تعمیری را باید در دستور کار قرار دهیم و ۵۰ دستگاه دکل حفاری را نیز در این مناطق مستقر کرد.

خجسته مهر ادامه داد: با اجرای این قراردادها ۶۶ هزار شغل مستقیم و غیرمستقیم ایجاد خواهد شد و ۲۵۰ میلیون دلار نیز صرف مسئولیت‌های اجتماعی می‌شود.

رئیس سازمان امور اراضی کشور:
رفع تداخلات و سند دار کردن اراضی اولویت سال آینده است

رئیس سازمان امور اراضی کشور گفت: تثبیت مالکیت با رفع تداخلات و سند دار کردن اراضی همچنان اولویت سازمان در سال آینده است.

به گزارش پیام آشنا، «رضا قاطعلویی» روز یکشنبه در نشست معاونین و مدیران سازمان اظهار داشت: تثبیت مالکیت با اجرای رفع تداخلات و سند دار کردن اراضی از اولویت‌های اصلی سازمان برای سال ۱۴۰۳ است.

رئیس سازمان امور اراضی کشور افزود: در سال ۱۴۰۲ در اکثر شاخص‌های عملکردی کمی و کیفی سازمان شاهد تحول و رشد خوبی بودیم که امیدواریم این روند در سال آینده نیز همچنان ادامه داشته و با نوآوری و جهش بیشتری نیز همراه شود.

وی گفت: رویکرد سازمان، حفظ و صیانت از اراضی کشاورزی به عنوان بستر تولید و امنیت زیستی و غذایی بوده و در اراضی مجوز تغییر کاربری باید به این مسأله توجه شود.

وی افزود: هرگونه تغییر کاربری در اراضی کشاورزی مرغوب ممنوع است.

قاطعلویی با تاکید بر تشدید فعالیت‌های نظارتی بر تغییر کاربری اراضی برابر آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها گفت: نظام مهندسی کشاورزی و کارشناسان امور اراضی سراسر کشور باید فعالیت‌های نظارتی خود را با شدت، دقت و حساسیت بالایی انجام دهند.

وی افزود: رصد و پایش هوشمند اراضی و سامانه‌ای شدن تمام خدمات در حوزه مدیریت زمین نیز باید با جدیت دنبال شود.

رئیس سازمان امور اراضی کشور اضافه کرد: در سال ۱۴۰۲، جهش خوبی در اجرای طرح تجمیع و یکپارچگی اراضی اتفاق افتاد که این روند در سال آینده نیز باید با قدرت بیشتری تداوم یابد.

رئیس سازمان امور اراضی کشور با اشاره به ضرورت تأمین اعتبارات مورد نیاز سازمان برای اجرای موفق‌تر برنامه گفت: باید به نحوی برنامه‌ریزی شود که اعتبارات هر بخش به موقع تأمین شود تا خللی در روند کارها ایجاد نشود.

وی افزود: تأمین کسر معافیت و دفاتر تخصصی نیز آمار عملکرد ماهانه، ۶ ماهه، سالانه و مقایسه‌ای خود را بر اساس برنامه تکلیفی تهیه و ارائه کنند.

عضو هیات مدیره اتحادیه تولید و صادرات پوشاک عنوان کرد
کم رونقی بازار پوشاک در آستانه شب عید

عضو هیات مدیره اتحادیه تولید و صادرات پوشاک با بیان اینکه افت تقاضا در بازار شب عید محسوس و حتی از دوره کرونا هم بدتر بوده، گفت که نبود نقدینگی در دست مردم و عوامل مخل در نظام عرضه از جمله قاچاق و حضور گسترده دستفروشان از جمله عوامل مهم کاهش تقاضای واحدهای صنفی در بازار شب عید بود. امامجمزیان عامل این است که پوشاک دیگر در اولویت بخشی از دهک‌های جامعه نیست.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، مجید افتخاری با بیان اینکه برای طرح فروش اعتباری «خرید تا عید» پیش از اجرایه فعالان اقتصادی فراخوان نداده بودند، گفت: بنابراین بازیگران اصلی حوزه پوشاک در این طرح حضور ندارند و محتوای سایت فروش اعتباری هم بسیار پراکنده است. اما این ظرفیت وجود داشت که طرح خیلی بهتر اجرا شود.

وی تصریح کرد: از طرف دیگر مشکل واحدهای صنفی این است که در روزهای پایانی استفاده از بازار در اختیار دستفروشان قرار می‌گیرد. این در حالی است که واحدهای صنفی یک سال مالیات و هزینه پرداخت کردند. در برخی مناطق حضور دستفروشان از حضور مردم بیشتر است. نکته دوم این است که شهرداری باید با موضوع بساط گستران برخورد و آن را ساماندهی کند. حضور گسترده دستفروشان بازار را تحت تأثیر قرار داده و در بازار اختلال ایجاد کرده است.

عضو هیات مدیره اتحادیه تولید و صادرات پوشاک ادامه داد: اگر هم قرار بر ساماندهی است شهرداری باید برای دستفروشان بازارچه ایجاد کند، اما نمی‌تواند خیابان را در اختیار دستفروشان قرار دهد. با این حال با وجود فعالیت دستفروشان و همچنین عرضه کالای قاچاق در بازار، نظارت عمدتا متمرکز بر واحدهایی است که قانونی کار می‌کنند.

دلیل کاهش تقاضای پوشاک در بازار شب عید

افتخاری با بیان اینکه به جز دو سه شب آخر سال استقبال قابل توجهی از بازار پوشاک نشد، گفت: نبود نقدینگی در دست مردم به دلیل شرایط اقتصادی و سیاست‌های انقباضی دولت در پایان سال از جمله مهمترین دلایل کمبود نقدینگی است. در اصل در دو ماه پایانی سال که اوج کار صنایعی مثل پوشاک بود، علاوه بر نوسان نرخ ارز، عرضه اوراق قرضه ۲۰ درصدی و پیش فروش خودرو بخش زیادی از نقدینگی را از طبقاتی که ضرورتا خرید پوشاک را دارند گرفت. همچنین عوامل مخل در نظام عرضه از جمله قاچاق و حضور گسترده دستفروشان از جمله عوامل مهم کاهش تقاضای واحدهای صنفی در بازار شب عید بود. امامجمزیان عامل این است که پوشاک دیگر در اولویت بخشی از دهک‌های جامعه نیست و مردم منابع درآمدی خود را در بخش‌های مهمتری هزینه می‌کنند.

عضو هیات مدیره اتحادیه تولید و صادرات پوشاک با بیان اینکه افت تقاضا در بازار شب عید محسوس و حتی در دوره کرونا هم بدتر بوده، اظهار کرد: تفاوت بازار امسال با سال‌های گذشته این بود که بعد از یک بازار نابسامانه متوسط رو به ضعیف و یک بازار زمستانه بسیار ضعیف، با بازار شب عید ضعیف‌تری مواجه شدیم که شرایط را برای ادامه فعالیت دشوارمی کند و بی‌نمی‌دانم می‌شود بعد از عید شاهد خروج از صنعت برخی از تولید کنندگان باشیم.

وی در ادامه با اشاره به برخی مشکلاتی که سامانه مودیان برای واحدهای صنفی ایجاد می‌کند، گفت: دولت اعلام کرده از تاریخ اول دی ماه کسانی که در سال بیش از ۱۸ میلیارد تومان گردش مالی داشتند باید هر هفته خریدهای خود را در سامانه جامع مالیاتی ثبت کنند و در غیر این صورت دچار مشکل می‌شوند. اما بخش قابل توجهی از اصناف، از این موضوع هیچ اطلاعی ندارند. همین موضوع اخیراً بازار طلا را دچار مشکل کرد و این تجربه نشان می‌دهد که باید پیش از اجرای طرح به ذینفعان آگاهی داده شود.

عضو هیات مدیره اتحادیه تولید و صادرات پوشاک بخشی از افزایش قیمت ارز و طلا به دلیل همین چالش دولت با طلافروشان بود که باعث شد که آنها بخشی از سرمایه خود را از کشور خارج کنند. در اصل بخشی از این قوانین درست هستند اما زمان مناسبی برای اجرای آنها انتخاب نشده است. بنابراین باید در این حوزه تدبیری اندیشیده شود. نکته دوم نظارت‌های اماکن در وزارت صنعت، معدن و تجارت است که برخی از آنها متجر به پلمب واحدهای صنفی می‌شود. اما در مقابل بر فعالیت کالاهای قاچاق محور نظارت کافی صورت نمی‌گیرد. در اصل در همه طرح‌های نظارتی سازمان‌های مربوطه اول به سراغ واحدهایی می‌روند که به شکل قانونی فعالیت می‌کنند.

بانک‌ها همچنان رویه «غلط» بنگاه‌داری را ادامه می‌دهند

بانک‌ها غلط می‌کنند با پول مردم برای خودشان امکانات درست کنند و بنگاه‌داری کنند؛ این جملات بخشی از انتقاد تند رهبری نسبت به بنگاه‌داری بانک‌هاست که شهریور سال ۹۷ در جمع هیئت دولت وقت ایراد شد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از قدس آنلاین، پنج سال بعد و در شهریور ۱۴۰۲ هم، بر دیوارنگاره بزرگ میدان ولی‌عصر تهران همین مضمون به نقل از رهبری و با هشتگ «#بنک_ملاک» نقش بست اما خیلی زود این دیوارنوشته برداشته شد. امپراتوری بانک‌ها در قالب بنگاه‌داری یکی از معضلات نظام بانکداری کشور است که باوجود انتقادهای گسترده از سوی کارشناسان و شخص رهبری همچنان ادامه دارد و به منشأ نتایزی (عدم تعادل دارایی‌ها و بدهی‌های بانک‌ها)، رشد تورم و آسیب جدی به بدنه تولید کشور تبدیل شده است. به باور صاحبنظران تا زمانی که این رویه سودآورانه و مخرب ادامه دارد، اصلاح نظام بانکی و کاهش نتایزای محقق نمی‌شود.

تجاری‌ها زیان‌ده و قرض‌الحسنه‌ها سودده هستند!

یک مدیر ارشد نظام بانکی کشور در این خصوص به خبرنگار ما می‌گوید: نتایزی در نظام بانکی طی سال‌های متمادی افزایش یافته و دخالت دولت، عامل این نتایزی‌هاست، چراکه هر جا دولت در اقتصاد ورود «جلدرانه» و نه «روادارانه» داشته حتماً چالشی در اقتصاد خلق می‌شود حال آنکه در تمام دنیا دولت‌خانه بازیگر اقتصادی بلکه ناظر و کنترل‌کننده فضای اقتصادی هستند و بر این اساس در دو سال اخیر دولت و بانک مرکزی تلاش کرده‌اند ساختار و صنعت بنگاه‌داری کشور را از حیث نتایزی اصلاح کنند.

محمدجعفر ایرانی ادامه می‌دهد: خوشبختانه با متأسفانه ۷۰ تا ۸۰ درصد ساختار اقتصادی کشور بر پایه نظام بانکی است و ورودی و خروجی و گردش‌های مالی و اقتصادی در بستری به نام بنگاه‌داری رخ می‌دهد. یکی از این شیوه‌های اصلاح، دخالت نکردن مستقیم حاکمیت و دولت است. دیگر اینکه بانک‌ها رویه خود را اصلاح کنند و از بنگاه‌داری خود بکاهند؛ مقوله‌ای که رهبری و سیاست‌های کلان اقتصادی کشور به آن تأکید دارند و بانک مرکزی و سیاست‌های بانکی هم بر این امر صحه می‌گذارد.

رئیس هیئت مدیره بانک توسعه تعاون: بنگاه‌داری بانک‌ها را مصداق نورزمن قانون و تحمیل هزینه بر نظام اقتصادی می‌داند و اضافه می‌کند: در نظام بانکی نرخ بهره به صورت شناور از صفر تا حداکثر ۲۳ درصد در نوسان است، اما در قالب بنگاه‌داری این نرخ ممکن است به ۳۰ تا ۳۵ درصد هم افزایش یابد که این انحراف خود را در نتایزی‌های نظام بانکی نشان می‌دهد، بنابراین بانک‌ها باید بنگاه‌داری را به حد قابل برسانند.

این کارشناس حوزه پولی و بانکی می‌گوید: بانک‌ها برای تأمین منابع، ایجاد گردش حساب، فعالیت اقتصادی و بالاتس کردن نسبت‌های دریافت و پرداخت، نسبت‌ها و معادلات را در نظام بانکی به هم زده‌اند و ناگزیرند هر روز از مسیرهایی همچون بازار بین‌بانکی و معاملات بین‌بانکی و جذب مشتریان خود و کانن حقوقی و حقیقی و متأسفانه با هزینه بالاتر و نرخ‌های سود تا ۲۸ درصد، منابع را تأمین کنند. از آنجایی که بانک‌ها برای نگهداری منابع ۲ تا ۴ درصد هزینه می‌کنند و این منابع را با نرخ‌های بالای ۲۸ درصد و به صورت خدمات یا نقدی به واسطه بنگاه‌داری و معاملات غیربانکی می‌فروشند، نرخ سود مصوب شورای پول و اعتبار را دور می‌زنند. به گفته ایرانی این ناهنجاری‌ها خود از مرتزلزله بانک‌ها نشان می‌دهد به طوری که هم اکنون بانک‌های تجاری کشور که ۲۰ و چند درصد سود می‌گیرند، زیان ده یا در مرز زیان‌دهی هستند، اما نو بانک قرض‌الحسنه کشور که نه تخصصی در عمل یا راهزتر از حوزه تعریف شده برای فعالیت خود گذاشته‌اند که مولود شوم این ورود سودآورانه به بازارهای طلا، سکه و مسکن؛ زیاد تورم، بی‌جان شدن روزافزون حوزه‌های مولد اقتصاد است.

این اصلاحات در درازمدت برای کلیت اقتصاد کشور و نظام بانکی جذابیتش خواهد بود.

یک ورود سودآورانه و این همه «مولود شوم»

خبرگزاری مهر هم در گزارشی رواج شرکت‌داری بانک‌ها به شکل‌های خصوصی را به معنی چند برابر کردن سود سرمایه سهامداران اصلی با ریسک سپرده‌گذاران با کمترین هزینه توصیف کرده و نوشته است: شیوه کار بسیار ساده و روشن است. ابتدا بانکی تأسیس و منابع جمع‌آوری می‌شود، سپس انواع فعالیت‌های اقتصادی در قالب شرکت‌های سهامی عام یا خاص تحت پوشش عنوان گروه مالی شکل می‌گیرد. به این شکل یک امپراتوری اقتصادی چندوجهی ایجاد می‌شود و بانک از یک نهاد مالی دوجهی سپرده‌پذیر و وام‌دهنده، تنها به وجه سپرده‌پذیری علاقه نشان می‌دهد.

بر اساس بررسی‌های کارشناسان، بانک‌ها با هدف حفظ پول و کسب سود به بنگاه‌داری تمایل پیدا کرده و بر این اساس بانک‌های تخصصی در عمل با راهزتر از حوزه تعریف شده برای فعالیت خود گذاشته‌اند که مولود شوم این ورود سودآورانه به بازارهای طلا، سکه و مسکن؛ زیاد تورم، بی‌جان شدن روزافزون حوزه‌های مولد اقتصاد است.

یادداشت

«عجله دارم» گران‌فروشی نیست

خبر مهم چند هفته اخیر که شاید خیلی جدی گرفته نشد این بود که یک نهاد تافلر در خصوص کارها گزینه «عجله دارم» در تاکسی‌های اینترنتی را مصداق «گران‌فروشی» اعلام و دو شرکت اصلی فعال در این زمینه را مجبور به حذف این گزینه از نرم‌افزارهای خود کرد. مشابهه همان گونه که انتظار می‌رفت حذف این گزینه هم به ضرر مسافران و هم به زیان رانندگان تمام شده است. اگرچه خود این پدیده امری مهم و ملموس برای بسیاری از شهروندان است، ولی آنچه مهم‌تر است ضربه‌ای است که این گونه ورود نهادهای نظارتی به فعالیت‌های اقتصادی می‌تواند داشته باشد. به همین جهت در این نوشتار به بررسی ریشه‌های چنین برداشتی توسط سازمان تعزیرات حکومتی پرداخته و سپس برخی آسیب‌های چنین تصوری را برای کل فضای کسب و کار هلیبل می‌کنیم.

به نظر می‌رسد ریشه اصلی چنین برداشتی‌هایی به تصور ما از قیمت برمی‌گردد. بسیاری از افراد قیمت را نشان دهنده ارزش ذاتی کالا و خدمات می‌دانند. این فرض دو نتیجه بسیار مهم خواهد داشت. نتیجه اول اینکه در این صورت انتظار خواهیم داشت قیمت هر کالا و خدمت برای همه مصرف‌کنندگان و در همه زمان‌ها و مکان‌ها یکسان باشد. چرا که یک کالا مستقل از اینکه چه کسی آن را مصرف می‌کند و چقدر به آن نیاز دارد و در چه محل و زمانی آن را مصرف می‌کند، ارزش ذاتی یکسانی داشته و بنابراین باید قیمت یکسانی داشته باشد. بنابراین یک بطری آب یا یک وعده اسلت در مرکز شهر یا در توک قله کوه باید به یک قیمت عرضه شود و در غیر این صورت مصداق گران‌فروشی خواهد داشت.

همچنین اگر برای یک کالا صف خرید وجود داشته باشد، یعنی در قیمت فعلی که آن را نشان دهنده میزان ارزش ذاتی آن می‌دانیم، تقاضا بیشتر از میزان عرضه شده کالا باشد، فروش کالا را به قیمتی بالاتر به افرادی که حاضر به پرداخت مبلغ بیشتری باشند، مصداق گران‌فروشی خواهیم داشت. در این شرایط سهمیه‌بندی کالا و توزیع رانت به گروه‌های منتظر را تنها راه مناسب و «عادلانه» برای تخصیص کالای محدود به تقاضای بیشتر از کالای موجود برمی‌گزینیم و نتیجه طبیعی که دیگر برای ما خاطره شده، قسط‌بندی است که در توزیع چنین رانت‌هایی پیش می‌آید. نتیجه دیگری که با فاصله از فرض مطرح‌شده به دست می‌آید این است که قیمت کالا باید بر اساس هزینه تمام‌شده در تولید آن کالا یا خدمت «محاسبه» شود چرا که ارزش ذاتی هر کالا یا خدمت از جمع هزینه ذاتی یا همان قیمت هر کالا کاملا مستقل از میزان تقاضا برای آن خواهد بود و فقط به هزینه تمام‌شده آن بستگی خواهد داشت و فروشندگانی را که کالایی به قیمتی بالاتر از قیمت تمام‌شده ضرب در سود متعارف عرضه کنند، متهم به گران‌فروشی خواهیم کرد.

اشکال این نوع نگرش به «قیمت» چیست؟ این برداشت از «قیمت» سبب می‌شود که نه‌تنها نتایزی‌های طبیعی در بازارهای مختلف بین عرضه و تقاضا رفع نشود، بلکه خود این نگاه منشأ و مسبب بروز نتایزی‌های بزرگ در اقتصاد بشود. به عبارتی نتیجه مستقیم و بلافاصله این نگاه نتایزات کردن بازارها خواهد بود. به عنوان مثال بزرگترین نتایزای امروز اقتصاد ما مثل نتایزای بنزین که از بزرگترین معضلات کشور و دولت است، نتیجه چنین نگاهی به اقتصاد است. چرا که قیمت متصفانه بنزین را فقط در هزینه تمام‌شده آن می‌دانیم و با توجه به اینکه نفت تقریبا رایگان به دست دولت می‌رسد، دولت را مکلف می‌کنیم که مستقل از میزان تقاضا در داخل و خارج برای بنزین، آن را به قیمت تمام‌شده به فروش برساند.

همچنین انتظار داریم قیمت بنزین در تمام شهرها و در تمام زمان‌های سال یکسان باشد. در صورتی که تقاضا برای بنزین بیشتر از میزان تولید کشور باشد، ما مردم انتظار داریم که دولت با واردات، بنزین را به قیمت تمام‌شده داخلی به فروش برساند. متأسفانه نگاه حاکم بر بیشتر مردم و بیشتر سیاستگذاران اقتصادی از جمله سازمان محترم تعزیرات حکومتی به این شکل است که همان‌طور که استدلال کردیم، این نگاه ریشه اصلی بروز، تداوم و تشدید نتایزای‌های امروز اقتصاد کشور بوده است. متفکران اقتصادی، از صدها سال پیش تاکنون روش دیگری برای نگاه به «قیمت» ارائه کرده‌اند که امروزه در بیشتر کشورهای دنیا از چین و روسیه گرفته تا اروپا و آمریکا پذیرفته شده است. امروزه این نوع نگاه در چارچوب «علم اقتصاد» ارائه شده است که نه تنها عوامل موثر در عرضه از قبیل هزینه‌های تولید را شامل می‌شود، بلکه شرایط موثر بر تقاضا را نیز در «قیمت» دخیل می‌داند.

این نگاه که متکی بر تعادل عرضه و تقاضا است، قیمت را به جای آنکه ارزش ذاتی کالا یا خدمت بیان کند، متعادل‌کننده عرضه و تقاضا می‌داند. در نتیجه اگر برای یک کالا میزان تقاضا بیشتر از عرضه آن باشد و افرادی حاضر به پرداخت قیمت بالاتر از سایرین برای تهیه کالا باشند، این را نه‌تنها مصداق گران‌فروشی نمی‌داند، بلکه کاملا «عادلانه» و «متصفانه» هم می‌شمارد. چرا که با این روش کالای محدود را به افرادی که بیشترین تمایل را برای پرداختش داشته‌اند، تخصیص می‌دهد و همزمان انگیزه افزایش عرضه را در اقتصاد ایجاد می‌کند. دستورد مهم این نگرش به قیمت، تعادل در بازارها و رفع نتایزای‌های طبیعی ناشی از فعالیت‌های اقتصادی و شوک‌های غیرقابل پیش‌بینی در بازارهاست.

متأسفانه مسئول اصلی نتایزای‌های موجود در کشور، از نتایزای بنزین و گاز گرفته تا نتایزای آب و گوشت، همچنین رانت‌های به‌وجود آمده در بازارهای مختلف از خودرو گرفته تا بازار وام و در نتیجه فسادهای ناشی از توزیع این رانت‌ها به‌طور مستقیم فقط و فقط نگرش قدیمی ما مردم و ما مسئولان به «قیمت» بوده است. بنابراین اگر شعار مبارزه با فساد می‌دهیم، با اگر شعار رفع نتایزای‌های عظیم در اقتصاد کشور را داریم، لازم است که ابتدا نگرش خود به پدیده قیمت را اصلاح کنیم و در غیر این صورت شعارهای ما در فضای در سطح شعار باقی خواهد ماند و آبدانگان ما را به درستی ملامت خواهند کرد که چرا مشکلات امروزمان را به مشکلات عظیم‌تر فردای آنها تبدیل کرده‌ایم.

دکتر حسین جوشقانی
اقتصاددان
Alborz.payam@gmail.com